

SEZONA 1920/21 · ŠTEVILKA 8

I'VAVPOTIČ

GLEDALIŠKI LIST

IZDAJA UPRAVA NA
RODNEGA GLEDALIŠČA
V LJUBLJANI · UREJA
OTON ŽUPANČIČ

CENA 2K

Spored za osmi teden

Drama

Poned.,	1. nov.	— Hasanaginica.	Izven.
Torek,	2. nov.	— Zaprto.	
Sreda,	3. nov.	— Pohujšanje v dolini šentflorijanski.	C
Četrtek,	4. nov.	— Pygmalion.	A
Petek,	5. nov.	— Figaro se ženi.	D
Sobota,	6. nov.	— Ljubimkanje.	B
Nedelja,	7. nov.	— Sen kresne noči, v opernem gledališču ob dramskih cenah.	Izven.
Poned.,	8. nov.	— Figaro se ženi.	C

Opera

Poned.,	1. nov.	— Faust.	Izven.
Torek,	2. nov.	— Zaprto.	
Sreda,	3. nov.	— Glumači. Gozdne vile.	B
Četrtek,	4. nov.	— Dramska predstava: Sen kresne noči.	E
Petek,	5. nov.	— Hofmannove pripovedke.	A
Sobota,	6. nov.	— Od bajke do bajke.	D
Nedelja,	7. nov.	— Dramska predstava: Sen kresne noči.	Izven.
Poned.,	8. nov.	— Zaprto.	

Dramsko gledališče pripravlja Strindbergovo „Gospodično Julijo“ z Braccovo enodejanko „Don Caruso“ in Hauptmannovo komedijo „Bobrov kožuh“.

Hasanaginica

Drama v treh dejanjih. Spisal Milan Ogrizović, poslovenil
Anton Funtek.

Režiser: ZVONIMIR ROGOZ.

Aga Hasanaga	g. Danilo.
Hasanaginica	ga Danilova.
Sultanija } njiju deca {	ga Šaričeva.
Fata	Vida.
Meho	Rufa.
Ahmed	Mala Ljubičeva.
Beg Pintorovič, brat Hasanaginičin	g. Gaberščik.
Zarifhanuma, njena mati	gna Wintrova.
Umihanuma, mati Hasanagova	ga Juvanova.
Imoski kadija	g. Gregorin.
Teta Hata } rodbina Kadijeva {	gna Erjavčeva.
Teta Aiša	gna Maškova.
Ibrahim	g. Plut.
Husref	g. Strniša.
Robinjica Vlahinja	ga Rogozova.
Latifa, služkinja pri Zarifhanumi	gna Lehmannova.
Husejin, starec, sluga Hasanagov	g. Terčič.
Starejšina svátov	g. Ločnik.

Mali begovič v zibelki. Služkinje. Sluge. Vojniki (askeri). Kmetje. Sužnje. Sužnji. Igralke. Igralci. Muslimi. Muslimke. Družice. Svatje. Deca itd.

Prvo dejanje se godi na Hasanagovi kuli, drugo v hiši begovice Zarifhanume.

Čas: Hrvatska narodna pesem.

Pohujšanje v dolini šentflorjanski

Farsa v treh dejanjih. Spisal: Ivan Cankar.

Režiser: g. O. ŠEST.

Krištof Kobar, imenovan Peter	g. Kralj.
Jacinta	ga Pregarčeva.
Župan	g. Pregarc.
Županja	ga Juvanova.
Dacar	g. Plut.
Dacarka	ga Vera Danilova.
Ekspeditorica	ga Rakarjeva.
Učitelj Šviligoj	g. Gabrščik.
Notar	g. Škerl.
Štacunar	g. Ločnik.
Štacunarka	ga Rovanova.
Cerkovnik	g. Rogoz.
Debeli človek	g. Matijevič.
Popotnik	g. Mičič.
Zlodej	g. Peček.

Godi se v dolini šentflorjanski ob današnjih časih.

Pygmalion

Komedija v petih dejanjih. Spisal Bernard Shaw.

Režiser: M. MURATOV.

Henrik Higgins, profesor	g. Putjata.
Mrs. Higgins, njegova mati	ga Manjecka.
Polkovnik Pickering	g. Nikolajev.
Mrs. Pearce, gospodinja	ga Volkova.
Eliza Doolittle, cvetličarka	ga Marševa.
Doolittle, pometač, njen oče	g. Muratov.
Mrs. Eynsford-Hill	ga Nikolajeva.
Klara } njena otroka {	ga Čengerijeva.
Fredi }	g. Čengeri.
Sprehajalec	g. Kuratov.
Sarkastičen gledalec	g. Manjecki.
Sluga pri Mrs. Higgins	g. Volkov.

Godi se v Londonu.

I. Ob nenadni plohi se je zateklo več ljudi pod neki pristrešek vedrit. Mrs. Eynsford-Hill in Klara pošljeta Fredija po voz. Znameniti fonetik profesor Higgins posluša govorico svoje okolice in si dela beležke. Ljudje sumijo, da je detektiv, zlasti, ko pogodi vsakemu njegov rojstni kraj. Dež preneha, ljudje se razidejo, samo Higgins, cvetličarka Eliza in še neki gospod ostanejo. Tuji gospod se zanima za Higginsov poklic. Higgins prav dobro živi, ker uči bogate parvenije pravilne angleščine. „Poglejte, to-le neizobraženo dekle s surovim govorom, zabeljenim z najpristnejšimi pouličnimi izrazi, bi v treh mesecih lahko izdajal za vojvodinjo.“ Nato se predstavita drug drugemu. Tuji gospod je polkovnik Pickering, raziskovalec indijskih narečij, ki je prišel nalašč radi Higginsa iz Indije v London. Odideta skupaj, še prej pa je vrgel Higgins vsiljivki cvetličarki perišče denarja. — Fredi je našel avtomobil, a je prišel prepozno. Z avtom se odpelje Eliza.

II. Profesor Higgins razkazuje Pickeringu svoj laboratorij. Kar se oglasi Eliza z željo, naj jo sprejme za učenko in jo izolika v govoru, da bi lahko postala boljša cvetličarka v prodajalnici. Higgins stavi s Pickeringom, da bo Elizo v šestih mesecih toliko uglasil, da jo na vrtni veselici pri poslaniku lahko predstavi za vojvodinjo.

Ukaže osupli gospodinji Mrs. Pearce, naj Elizo očedi, nje obleko sežge in jo spodobno obleče. Mrs. Pearce, ima pomisleke, tudi polkovnik: kako naj se izroči dekle za pol leta komu čisto v roke. A Higgins goni svojo in prodre. — Elizin oče, zanemarjen pometač, pride po svojo hčer. V razgovoru razvija zelo originalne nazore. Za pet funtov šterlingov prepusti svojo hčer Higginsu. Liza se vrne, preoblečena v japonski kimono, ker naročene obleke še ni, umita in očejena, da jo oče komaj prepozna. Dogovore se, da bo oče včasih po hčeri pogledal.

III. Higginsova mati ima sprejemni dan in pričakuje posetov. Kar prihumi Higgins, ki se ga mati zavoljo njegovega brezobzirnega vedenja pred družbo ženira, ter pove, da bo vvedel danes v njen salon Elizo, ki jo je doslej naučil dostojne govorice in ji dal tudi za vedenje potrebna navodila. Govorila bo samo o vremenu in zdravju. Mrs. Eynsford-Hill s svojo hčerjo pride. Higgins se pri predstavljanju vede dokaj žaljivo. Polkovnik Pickering pride, da bi gledal to prvo Elizino preizkušnjo; za njim Fredi. Higgins pove družbi par nespodobnih resnic v obraz, nato vstopi Eliza, ki naredi zelo distingviran vtis. O vremenu govori v izborno strokovnjaških izrazih, ko pa preidejo na zdravje, ji uide več pouličnih besed, ki jih dame na prvi sluh ne razumejo. Higgins jih razloži in jih prepričuje, da je to najnovejša moda v občevalnem tonu. Gospe Eynsfordovi ta ton ne gre čisto v glavo. Klara pa se ga z navdušenjem poprime.

IV. Po nadaljnjih treh mesecih se je Eliza tako izobrazila, da jo Higgins na neki vrtni veselici lahko predstavi za vojvodinjo. Pickering mora priznati, da je stavo izgubil. Ali z Elizo je sedaj stvar kočljiva. Kako naj živi poslej? Kaj naj bo iz nje? „Sedaj, ko ste naredili damo iz mene, ne morem več ničesar prodajati...“ Higgins noče razumeti, da ga ona ljubi, on sam zakriva z robotostjo svoje nagnenje do nje. Eliza mu pred razstankom vrne tudi prstan, ki ji ga je on podaril; Higgins ga vrže v kamin in odide. Ona se nasmezne in išče kleče prstana.

V. Pri gospe Higginsovi, Higgins ne more več brez Elize živeti, šel je na policijo, da bi ji prišel na sled. Oglasi se Doolittl, ki je postal „gentleman“. Očita Higginsu, da ga je on iztrgal njegovemu poklicu, ker ga je priporočil nekemu bogatemu Amerikancu kot najoriginalnejšega angleškega moralista; ta Amerikanec je volil v oporoki Doolittlu letnih tritisoč funtov s pogojem, da bo po šestkrat na leto predaval v ligi za reformo morale. Sedaj se mora tudi z Elizino mačeho oženiti (pri tem povabi vse na svatbo) in hoče skrbeti za Elizo. Higgins poskoči: Ne, Elizo ste prepustili za pet funtov meni! V tem prepiru za dekle odkrije Higginsova mati, da je Eliza pri nji. Ko Eliza pride, spozna Higgins, da je ustvaril iz nje žensko, ki ne more več v prejšnje razmere, in da ta svoj stvar ljubi... kakor pravljični Pygmalion, ki se je zaljubil v svoj kip.

Figaro se ženi

Komedija v petih dejanjih. Spisal Beaumarchais, prevel Boris Putjata.

Režiser: M. MURATOV.

Grof Almaviva	g. Nikolajev.
Grofica Rozina, njegova žena	ga Nikolajeva.
Figaro, njegov sluga	g. Putjata.
Suzana, groficičina sobarica	ga Marševa.
Cherubino, paž grofice Rozine	gna Vera Danilova.
Basilio, učitelj muzike pri grofu	g. Manjecki.
Bartholo, zdravnik	g. Strniša.
Marcelina	ga Volkova.
Antonio, vrtnar, Suzanin stric	g. Čengeri.
Fanchetta, njegova hči	ga. Čengerijeva.
Don Gusman Brid'oison, sodnik	g. Kuratov.
Doublemain, njegov tajnik	g. Volkov.
Pastir	g. Potokar.
Prva kmetica	gna Maškova.
Druga kmetica	gna Rovanova.

Pristav, sodniki, kmetje, kmetice, muzikanti, plesalci. Godi se na gradu Aguas Frescas blizu Sevilje.

Grof Almaviva, vseoblastni gospodar Sevilje in seviljske province, živi v svojem gradu s prelepo ženo Rozino, ki jo je pred davnim časom odvzel s pomočjo svojega sluge Figara doktorju Bartholu. Figaro, bivši seviljski brivec je premeten, pameten, z vsemi mazili namazan človek kosmate vesti.

Figaro bi se rad oženil s prekrasno deklico Suzano. Suzana ugaja tudi grofu Almavivi. Grof je pripravljen privoliti v Figarovo ženitev, toda kot vladar se hoče okoristiti s pravom prve noči. Dasi ravno je svoji ženi že obljubil, da bo to postavo razveljavil, tega doslej še ni izvršil. Grof Almaviva je vsemogočen in Figaro si mora izmisliti intrigo, da prepreči izvršitev grofove namere.

Figaro ima smolo. Pri Marcelini, ženski, ki je mnogo starejša od njega, si je bil izposodil nekoč 2000 piastov ter je podpisal pogodbo, da jo vzame za ženo.

V tem položaju se nahajajo glavni junaki ob začetku komedije.

Dejanje se vrši v 18. veku, vseh pet aktov na en dan, prvi trije zjutraj, zadnja dva pa zvečer.

Prvo dejanje. Soba v gradu Almavive, oddana bodočemu zakonskemu paru Figaru in Suzani. En sam velik stol je vse po hišstvo te sobe.

Figaro izve od svoje neveste o grofovi nameri, izrabiti vladarsko pravico prve noči in snuje načrt, kako bi prevaril grofa, ne da bi pri tem kaj izgubil. Marcelina je slišala o nameravani Figarovi ženitvi, prihiti s svojim advokatom doktorjem Bartholom v grad, pokaže pogodbo, po kateri se mora Figaro z njo poročiti in zahteva njeno izpolnitev. Bartholo bi se rad maščeval nad Figarom (Figaro je namreč pomagal grofu Almavivi odvzeti Bartholu Rozino) in zategadelj zelo rad pomaga Marcelini, tem rajši, ker bi se je na ta način lahko iznebil. Pred 30 leti je imel z njo sina, ki so ga potem ukradli cigani.

Suzana in Marcelina se v gradu srečata. Rivalinji pravita druga drugi take prijaznosti, da Marcelina užaljena zapusti grad.

Sledi prizor Suzane s Kerubinom, pažem grofinje Rozine. Paž je zelo nesrečen. Sinoči ga je zalotil grof, ko je dvoril vrtnarjevi hčerki Fanšeti, ki je pa tudi grofu všeč. Grof ga je spodil domov. Baš toži o Suzani, ko vstopi Almaviva.

Kerubino se skrije za edini stol.

Grof pregovarja Suzano, naj pride na sestanek v park, toda v tem hipu vstopi dvorni organist in muzikant Bazil. Tudi grof se skrije za edini stol, paž pa zleze v stol. Bazil ne ve, da je grof prisoten in pripoveduje Suzani o spletkah, ki spravljajo ime grofinje Rozine v dotiko s pažem. Zdaj zdaj bi zabesnela nevihta — toda v tem hipu vstopi grofinja Rozina z dvornim spremstvom in Figarom. Vsi so prišli po Figarovem načrtu, da bi s pomočjo grofinje izsilili od grofa opustitev prava prve noči. Grof se nahaja v položaju brez izhoda in se mora proti volji udati. Vsi so radostni in prosijo grofa, naj obenem odpusti Kerubinu. Grof se sicer srdi nanj, toda paž je skrit v stolu preveč slišal in grof mora kapitulirati. Ker se ga hoče na vsak način iznebiti, ga imenuje za oficirja v polku, nahajajočem se daleč nekje v Kataloniji.

Drugo dejanje. Budoar grofinje Almavive.

Suzana pripoveduje grofinji, da jo hoče grof zapeljati in o paževi ljubezni do grofinje. Grofinja je ogorčena nad ponašanjem svojega soproga, paževa ljubezen jo pa gane, ji laska ter jo nekoliko vznemirja.

Pojavi se Figaro, ki predlaga, naj sklenejo grofinja, Suzana in on zvezo. Naloga te zveze je, ohraniti grofinji moža in preprečiti njegovo nezvestobo. Figara in Suzano pa obvarovati pred njegovimi nakanami. V to svrho je Figaro že poslal grofu anonimno pismo. V njem mu naznanja, da se nekdo izmed občudovalcev njegove žene namerava tajno sestati z njò. Grofinja ne odobrava tega postopanja, toda opasnost jo prisili, da Figaru zaupa.

Figaro razvija svoj načrt dalje: Suzana mora pristati na sestanek z grofom v parku. Grofinja in Suzana naj preoblečeta Kerubina v žensko. Zvečer pojde preoblečeni Kerubin mesto Suzane v park in grofinja bo pri tem zasačila grofa.

Kerubino vstopi in začno ga pripravljati. Tu se nenadoma vrne grof z lova, Kerubino se skrije v sosedno sobo ter se zapre. Grof, vznemirjen vsled anonimnega pisma, sliši v sosedni sobi šum, najde pa zaprta vrata. Odloči se siloma vdreti v sobo. Odide po orodje, a vzame sabo grofinjo. Suzana izpusti iz zasede Kerubina, ki skoči iz drugega nadstropja na vrt, da se reši.

Suzana se skriva na njegovo mesto. Grof in grofinja se vrtna in grofinja prizna, da je v sobi — Kerubino. Ljubosumni grof hoče ubiti paža, toda iz sobe stopi — Suzana.

Grof je poražen in prosi grofinjo odpuščenja za sumničanje.

Grofica se zagovori in izda, da je Figaro pisec anonimnega pisma.

Ko Figaro izve, kaj se godi v grofičinem budoariju, pride na pomoč. Grof ga zaslišuje, a on se s pomočjo svojih zaveznikov zelo spretno zagovarja.

Zadeva bi bila že urejena, tu vstopi stari pijanec, vrtnar Antonio, s pritožbo, da je nekdo skočil z okna ter mu pokvaril gredo cvetic.

Grof zopet sumniči Kerubina, a Figaro vzame krivdo nase in grof mora verovati.

Figarova svatba je sedaj gotova stvar. Ta hip vstopi Marcelina in zahteva, da jo Figaro vzame, kot je po pogodbi dolžan. Grof zapove sklicati sodni dvor.

Tretje dejanje. Za sodno obravnavo pripravljena dvorana v gradu. Grof skuša izvedeti od Figara, če mu je Suzana kaj izdala od njegovih načrtov. Figara ni mogoče vloviti in norec ostane — Almoviva.

Suzana dela vse po Figarovem načrtu, je pripravljena, sniti se z grofom v parku, a zahteva obenem svojo doto, da bi plačala Marcelini ženinov dolg.

Na odru vidimo duhovito karikaturu sodnije in sodstva z vso njihovo malenkostnostjo. Bistvo procesa leži v tem, da pokriva najbolj važno mesto pogodbe črnilni madež, tako, da ni mogoče razložiti, je-li obvezan Figaro plačati in ženiti se, ali plačati ali ženiti se. Grof se izvije iz težkega položaja in zlorabi ves sodni dvor za to, da bi dosegel svoj smoter. Ker ve, da Figaro nima niti vinarja, zapove, naj takoj plača svoj dolg Marcelini, ali pa naj se takoj oženi z njo.

Po tetoviranem znaku na Figarovi roki spozna Marcelina v njem svojega sina.

Poslednje zapreke za Figarovo ženitev s Suzano so odstranjene. Suzana in Marcelina prigovarjata Bartholu naj se oženi z materjo svojega otroka.

Četrto dejanje. Ceremonijalna dvorana v gradu, v njej dva prestola.

Ker so premagane vse težkoče glede ženitve s Figarom. Suzana ne mara več iti na sestanek z grofom. Grofinji pa je mnogo na tem, da bi zasačila grofa pri nezvestobi in napravil brez Figarove vednosti nov načrt: Preobleči se hoče v Suzanino poročno obleko, iti na sestanek in tam presenetiti moža. V to svrho narekuje Suzani pismo za grofa, kjer mu naznači natančno mesto sestanka — „pod velikimi kostanji“. Pismo zapre z iglo, ki naj jo pošlje grof Suzani nazaj — v znamenje, da bo prišel.

Sledi poročna ceremonija Figara s Suzano in Bartola z Marcelino.

Med ceremonijo izroči Suzana grofu listek. Figaro vidi, da čita grof pismo in da je spravil iglo, toda čegavo je to pismo, ne ve.

Ceremonija je končana. Grof je zadovoljen s prejetim pismom in ukaže pripraviti obe poročni pogodbi. Vsi se razidejo.

Figaro preseneči Fanšeto, ki nekoga išče. V svoji naivnosti mu Fanšeta prizna, da ji je ukazal grof, izročiti iglo Suzani ter ji po-

vedati, da je to znamenje „velikih kostanjev“. Figaru je vse jasno: Suzana ga vara. Ostane sam in izlije svoje razočaranje v veliki znameniti

Monolog.

O ženščini, ženščini, ženščini, lživija, kovarnija sozdanja...

Nad Suzano je razočaran, toda tako lahko je ne odstopi. Navajen je doseči vse s trudom in talentom, medtem ko se je trudil grof le enkrat v svojem življenju — takrat, ko se je rodil. On, Figaro, mora zmagati. Spominja se svojega življenja in goreče protestira proti človeški nepravici, ki je njega, mladeniča z najlepšimi stremljenji, nasilno preobrnila v lopova. Nezačuden s svojim poklicem kot seviljski brivec je študiral medicino, toda brez protekcije je postal lahko samo živinozdravnik. Potem je poskusil srečo pri gledališču. V prvi komediji, ki jo je bil napisal, je kritiziral Mohameda. Za to novotarijo so ga vtaknili v ječo, češ, da žali s tem prijateljske mohamedanske vladarje. Ko je bil spet svoboden, se je začel baviti s publicistiko. Toda v Španiji je bila tiskovna svoboda taka, da je mogel pisati v svojem časopisu le o vremenu. Nato je vstopil v tajno igralnico, kjer je postal bankir. Začeli so ga spoštovati. Ljudje njegove okolice pa so izrabili nezakonitost njegovega poklica ter mu pobrali vse dohodke. Že se je mislil usmrtiti. Ali njegova dobra vila mu je vdahnila misel, naj se odpove dimu slave in odvrže sram, to pretežko breme za preprostega človeka. Postal je zopet veseli seviljski brivec. Suzanina nezvestoba mu jemlje nanovo vero v ljudi. Duh borbe pa je v njem silen. Vztrajati hoče do konca.

Peto dejanje. „Pod velikimi kostanji“. Marcelina pripelje preoblečeno grofinjo in Suzano. Opozarja, da tava Figaro nekje tod okrog. Marcelina gre v lopo, da bi sledila poteku dogodkov. Suzana se skriva za kostanj, grofinja ostane v Suzanini poročni obleki sama. Pride Kerubino, ki ima na istem mestu dogovorjen sestanek s Fanšeto. Misleč, da je grofinja Suzana, ji začne dvoriti. Grof najde paža, mu hoče dati klobuto, toda paž se skloni in klobuto dobi prisluškujoči Figaro. Prepričan, da ima pred seboj Suzano, jo hoče odpeljati v lopo. Figaro svojega ljubosumja ne more več prenašati in stopi iz skrivališča. Grofinja zbeži v lopo, grof pa v park. Figaro v temi tega ne vidi in je prepričan, da sta v lopi Suzana in grof. Že hoče klicati na pomoč, toda Suzana, preoblečena v grofinjo, hoče zasačiti Figara prav tako, kakor grofinja svojega soproga. Premeten Figaro takoj spozna Suzano, a jo vleče, pretvarjajoč se, da jo smatra za grofinjo. Grof se vrne. Suzano smatra za grofinjo, Figara pa za onega neznanca, o katerem je bilo pisano v anonimnem pismu drugega dejanja. Besen je in kliče ljudi. Pri svetlobi luči svetilk se razkrije vsa intriga. Ljubosumni grof prosi ženo odpuščanja, Suzana in Figaro pa sta končno srečna.

LJUBIMKANJE

Igrokaz v treh dejanjih. Spisal Arthur Schnitzler.
Prevel Milan Skrbinšek.

Režiser: g. O. SEST.

Weiring, goslač v Josefstädtskem gledališču .	g. Rogoz.
Kristina, njegova hčerka	gna Wintrova.
Schlagerjeva Mici, modistka	ga Juvanova.
Katarina Binderjeva, nogavičarka	gna Rakarjeva.
Lina, njena hčerka	gna Juvanova.
Fric Lobheimer	} mlada gospoda { g. Gaberščik.
Teodor Kaiser	
Neki gospod	g. Šest.
	g. Danilo.

Kraj: Dunaj. Čas: sedanjost.

IV

Sen kresne noči

Komedija v petih dejanjih. Spisal William Shakespeare,
prevel Oton Zupancič. Glasba F. Mendelssohna.

Dirigent: B. PERIČ.

Režiser: OSIP ŠEST.

Tezej, vojvoda atenski		g. Gaberščik.
Egej, Hermijin oče		g. Gregorin.
Lisander,	} zaljubljena v Hermijo {	 g. Kralj.
Demetrij,		 g. Rakuša.
Filostrat, voditelj zabav pri Teziju		g. Potokar.
Dunja, tesar		g. Strniša.
Klopčič, tkalec		g. Daneš.
Pisk, mehokrp		g. Rogoz.
Nosan, kotlar		g. Ločnik.
Trlica, krojač		g. Peček.
Smuk, mizar		g. Plut.
Hipolita, kraljica amazonska		gna Bergantova.
Hermije, zaljubljena v Lisandra		gna Gradišarjeva.
Helena, zaljubljena v Demetrija		ga Pregarčeva.
Oberon, vilinski kralj		gna Wintrova.
Titanija, vilinska kraljica		ga Šaričeva.
Spak		gna Vera Danilova.
Grašek	} palčki {	 gna Gorjupova.
Pajčevina		 gna Presetnikova.
Vešča		 gna Repovževa.
Gorčica		 Juvanova ml.

Drugi palčki iz spremstva kraljevega in kraljičinega. Tezejevo
in Hipolitino spremstvo. — Godi se v Atenah in v gozdu blizu
njih.

FAUST

Opera v petih dejanjih. Besedilo po Goetheju spisala
J. Barbier in M. Carré, vglasbil Charles Gounod.

Dirigent: F. RUKAVINA.

Režiser: F. BUČAR.

Faust (tenor)		g. Kovač.
Mefisto (bas)		g. Zathey.
Margareta (sopran)		gna Richterjeva.
Valentin, njen brat (bariton)		g. Przibyslawski.
Marta, njena sosedka (alt)		gna Ropasova.
Siebel, študent (sopran)		gna Šuštarjeva.
Wagner, „ (bas)		g. Zorman.

Vojaki, meščani in meščanke. Prikazni v podzemeljskem kraljestvu. — Plese priredil g. baletni mojster Pohan. — Godi se na Nemškem v začetku šestnajstega stoletja. — Prva vprizoritev l. 1859. v Parizu.

I. Faust obupuje, ker je uvidel, da je v vedi zaman iskal rešitve svetovne uganke. Že si hoče vzeti življenje, kar zapoje velikonočni zvonovi in ga iztrgajo mračnim mislim. Sedaj pokliče hudiča na pomoč. Mefisto mu obljubi novo mladost, če se mu Faust zapiše. Faust privoli po težkem boju še-le, ko mu je Mefisto pričaral Margaretino podobo pred oči.

II. Ljudstvo pije in raja pred mestom. Valentinu, ki se odpravlja na vojno, obljubita Wagner in Siebel, da bosta čuvala njegovo sestro Margareto. Pivcem se pridruži Mefisto in se spre z Valentinom; a Mefistu ne škodi orožje: vsi spoznajo osupli, da se bijo z vragom samim in se umaknejo. Mefisto pokaže Faustu Margareto, ki prihaja iz cerkve. Faust jo nagovori, ona ga zavrne.

III. Mefisto položi dragocen nakit Margareti na prag. Deklica ga najde, si ga nadene in je vsa očarana. Faust pride, in med obema vzplamti ljubezen.

IV. Valentin se je vrnil domov. Mefisto zapoje zabavljivo podoknico, Valentin plane iz hiše in pade smrtno ranjen v boju zoper Fausta in Mefista. Margareto, ki se vrže plakaje na umirajočega, prekolne. — **Premena.** Margareta išče uthe v cerkvi, ali zli duh jo muči, dokler se nezavestna ne zgrudi.

V. Mefisto privede Fausta v svoje čarobno kraljestvo, kjer ga omamijo lepe grešnice. (Balet.) Toda Fausta peče vest, spomni se Margarete, prikazni izginejo, in nenadoma je zopet na zemlji. Mefisto ga vede k Margareti. — **Premena.** Margareta je v ječi, ker je umorila svoje dete. Faust jo hoče rešiti, a je ne more pregovoriti, da bi šla z njim. Ko se prikaže še Mefisto, kliče prestrašena deklka v skrajni sili nebesa na pomoč: Bog se je usmili in jo sprejme k sebi. Fausta odvede Mefisto.

Glumači

(Pagliacci)

Opera v dveh dejanjih. Spisal in vglasbil R. Leoncavallo.

Dirigent: I. BREZOVSEK.

Režiser: F. BUČAR.

Canio, vodja glumačev, v komediji

Pagliaccio (tenor) g. Drvota.

Nedda, njegova žena, v komediji

Colombina (sopran) gna Thalerjeva.

Tonio, glumač, v komediji Taddeo (bariton) . g. Levar.

Beppo, glumač, v komediji Arlecchino (tenor) g. Mohorič.

Silvio, kmečki fant (bariton) g. Romanovski.

Kmetje, kmetice in otroci. — Godi se v Calabrijl l. 1865.

Prva vpriporitev l. 1892. v Milanu.

I. Ljudstvo pozdravlja prihajajoče glumače, ki vabijo na večerno predstavo. Canio, vodja družbe, se pripelje s svojo ženo Neddo. Ko hoče ta z voza, priskoči Tonio, da bi ji pomagal. Canio pa mu da zaušnico in odide v krčmo, drugi gredo v cerkev. Nedda ostane sama. Kmalu pride Tonio in ji razodene svojo ljubezen, ona pa ga zasmehuje in ga udari z bičem. Ves razjarjen Tonio odhiti, ostane pa blizu na preži. — Kmečki fant Silvio, Neddin ljubček, pride in jo pregovarja, naj ž njim pobegne, kar ona naposled obljubi. Tonio je šel medtem po Cania, in baš ko se ljubimca poslavljata, ju zasači Canio. Silvio pobegne, Nedda pa Caniju ne izda zapeljivčevega imena. Canio plane z bodalom nanjo, ali Beppo prepreči nesrečo. Canio odide ves potrtn na svoj mali oder.

II. Predstava se začne. Colombina - Nedda, žena Pagliaccia - Cania pričakuje ljubčka Arlecchina - Beppa. Ta se oglasi pod okencem s serenado. Poprej pa še pride Taddeo-Tonio, ki bi si tudi rad pridobil ljubav Colombine. Ali Arlecchino pride, vrže Taddea skozi vrata in uživa Colombinino ljubezen, — pa ne dolgo, kajti Taddeo privede Pagliaccia baš v trenutku, ko se nezvesta žena poslavlja od ljubčka. Pagliaccio očita Colombini nezvestobo, ona pa se mu roga, kar ga silno razkači, tako da pozabi, da igra komedijo. Tudi poslušalci zapazijo, da to ni več komedija, temveč resnica. Canio zahteva vedno bolj strastno ime zapeljivčevega, ali zaman, besni Canio plane za bežečo Neddo, jo smrtno rani in ko zagleda na pomoč hitečega Silvia, umori tudi njega.

GOZDNE VILE

(LES SYLPHIDES)

Balet v enem dejanju. Po Chopinovi glasbi vprizorila
solo - plesalka gospa H. D. Poljakova.

Dirigent: A. BALATKA.

Režiser: ga. POLJAKOVA.

- 1.) Predigra: Polonaise št. 3.
- 2.) Nocturne šte. 2, plešejo dame: Poljakova, Nikitina, Svobodova, Špirkova, Chladkova in baletni zbor.
- 3.) Prélude šte. 7, pleše gna Svobodova.
- 4.) Valse šte. 7, plešeta dami Poljakova in Chladkova.
- 5.) Valse šte. 11, pleše gna Nikitina.
- 6.) Mazurka šte. 23, pleše gospa Poljakova.
- 7.) Grande valse brillante šte. 1, plešejo dame: Poljakova Nikitina, Svobodova, Špirkova, Chladkova in baletni zbor

Godi se v bajnem gozdu.

Mesečina. Priroda počiva po vročem dnevu. Prikažejo se gozdne vile, ki jih še nihče nikdar ni videl, — samo poet si jih more domišljati.

Pesnik pohaja v noči po gozdu in išče navdušenja. Vidi po gozdu rajajoče vile ter se jim pridruži.

Svita se, jutranja zarja prežene gozdne vile, poet koprneč zre za njimi.

Hoffmannove pripovedke

Fantastična opera v treh dejanjih s prologom in epilogom.

Besedilo spisal J. Barbier, vglasbil J. Offenbach.

Dirigent: I. BREZOVŠEK.

Režiser: F. BUČAR.

Hoffmann, dijak (tenor)		g. Šindler.
Lindorf	} (bas)	g. Zathey.
Coppelio		
Dapertutto		
Mir kel		
Oly npia (sopran)		gna Levičkova.
Giulietta (sopran)		gna Thalerjeva.
Antonia (sopran)		gna Zikova.
Andrej	} (tenor)	g. Trbuhović.
Cocciniglia		
Piticchinaccio		
Fran		
Nikolaj, dijak (mezzo-sopran)		gna Vrhunčeva.
Crespel, glasbenik (bas)		g. Zupan.
Spalanzani, fizik (tenor)		g. Mohorič.
Schlemil (bas)		g. Zorman.
Luter, krčmar (bas)		g. Drenovec.
Glas materin (alt)		gna Šterkova.
Natanael, dijak (tenor)		g. Mohorič.
Herman, dijak		g. Zorman.

Dijaki, točaji, gostje.

Godi se: prolog in epilog na Nemškem, 1. in 2. dejanje v Benetkah, 3. dejanje v Monakovem.

Prva vpriizoritev l. 1881. v Parizu.

Prolog. Gostilna. Pismo, s katerim je povabila pevka Stella Hoffmanna k sebi, odkupi mestni svetnik Lindorf slugi Andreju. Dijaki pridejo, kmalu se jim pridružita Hoffmann in njegov prijatelj Nikolaj. Vsi prosijo Hoffmanna, naj jih zabava s pripovedovanjem o svojih ljubicah, on privoli ter začne pripovedovati.

I. Spalanzani in Coppelio sta izdelala avtomatično lutko Olympijo. Hoffmann, učenec Spalanzanijev, se zaljubi v Olympijo, Nikolaj se mu roga. — Coppelio proda Hoffmannu čarobna očala, ali ta ga ne rešijo ljubavi. — Coppelio odstopi Spalanzaniju proti menici vse pravice do automata. Povabljeni gostje pridejo in občudujejo Olympijo. Hoffmann ji razodene ljubezen, tudi pleše z njo. Ali automata ni moči ustaviti. Hoffmann omedli, očala se razbijejo, automat drvi dalje, končno ga odvedejo v drugo sobo. Coppelio je bil z menico ogoljufan, zato razbije automat. Hoffmann spozna, da je ljubil automat.

II. Giulietta je povabila prijatelje na pir. Nikolaj svari Hoffmanna, naj se ne zaljubi v kurtizano Giulietto, Hoffmann to obljubi. — Dapertutto, zli duh, pa bi ga rad videl v Giuliettinih pesteh, da bi mu mogel vzeti podobo iz zrcala. Zato podari Giulietti krasen prstan; Giulietta privoli in povabi Hoffmanna k sebi v budoar. Ali ključ do budoarja ima Schlemil, ki ga Hoffmannu nikakor noče dati. Hoffmann in Schlemil se borita, Schlemil pade in Hoffmann hiti sključen v budoar. Med tem pa je Giulietta že z drugim ljubimcem odšla. Nikolaj otme Hoffmanna preteče mu aretacije.

III. Antonia poje pri klavirju. Oče Crespel jo svari, naj nikar ne poje, ker jej je petje opasno. Antonia to obljubi. Hoffmann poseti Antonijo, ki ga srčno ljubi. Oče prihaja, Hoffmanna ne sme videti, zato se Hoffmann skrije. Sluga Fran javi Crespelu dr. Mirakla. Crespel ga ukaže zapoditi — ali Mirakel — zli duh — je že tu. Crespel brani Miraklu lečiti hčerko, prepirata se, naposled vrže Crespel Mirakla skozi vrata. — Hoffmann prosi Antonijo, naj nikar več ne poje, kar ona obljubi. Ko je Antonia sama, pride zopet Mirakel in ji prigovarja, naj poje. Antonia poje, kmalu pa se zgrudi mrtva.

Epilog. Gostilna. Dijaki se vesele Hoffmannovih pripovedek. Hoffmann pravi, da je vse ničevno, da hoče vse pozabiti in iskati utehe le v pijači.

Od bajke do bajke

Pravljičen ples v petih dejanjih in z eno premeno. Spisal Ladislav Novak,
vglasbil Oskar Nedbal.

Dirigent: A. BALATKA.

Režija: V. POHAN.

I. Babica pripoveduje bajke.

Babica gna Jakhlova.	Prestar g. Simončič.
Nje vnuka . . . gna Turkova.	Lajnar g. Klepec.
Stražnik . . . g. Mencin.	Turist g. Ižanc.
Dekletce . . . gna. Fajgelova.	Postrežček . . . g. Drenovec.
Stara devica . gna Vrhunčeva.	Vajenec g. Parcer.

II. Kraljevič začaran v povodnjaka.

Kralj g. Ižanc.	Kraljevič . . . gna Chladkova.
Kraljična Zlatolaska . . . gna Svobodova.	Poljski kraljevič, gna Haberlova.
Povodni mož . gna Jezerškova.	Turški kraljevič, g. Simončič.

III. Pogumni krojaček.

Krojač Iglič . . gna Svobodova.	Črni vitez . . g. Ižanc.
Vrag g. Pohan.	Njegova žena . gna Vrhunčeva.
Krasotica . . . gna Špirkova.	Vražički

IV. Trnoljčica.

Kralj g. Drenovec.	Klepetulja . . gna Lapajnetova.
Kraljica . . . gna Vrhunčeva.	Predica . . . gna Jakhlova.
Rožica . . . gna Haberlova.	Prvi kuhar . . g. Simončič.
Kraljevič iz de- vete dežele, gna Bežkova.	Staro stoletje. g. Mencin.
Stražnik . . . g. Ižanc.	Novo stoletje. gna Vavpotičeva.
	Češki dudaš . g. Klepec.

Dvanajst mesecev, lovci.

V. Zveri in razbojniki.

Vodna vila . . . gna Špirkova.	Profesor . . . g. Drenovec.
Kresnica . . . gna Ruta.	Spremnik . . . g. Faigel.

Trije razbojniki, dva speča možička, osel, pes, mačka, petelin.

Solo-plese plešejo dame: Svobodova, Špirkova, Chladkova, Bežkova.

Ples otrok, lovcev, vragov, rož, gozdnih vil, gob in zveri pleše baletni zbor in gojenci baletne šole.

Godi se na otroškem igrišču.

I. Babica pride s svojo vnučko na otroško igrišče in deca jo prosijo, naj jim pripoveduje bajke. Babica sede in pripoveduje.

II. O princu, ki je bil začaran v povodnjaka, in ga kraljična Zlatolaska, ko ji je prinesel izgubljeno kroglo, s poljubom odreši.

III. O pogumnem krojačku, ki je osvobodil začaran grad hudiču iz rok in ga odnesel v vreči.

IV. O Trnoljčici, ki so ji rojenice določile, da se zbode v prst in se vse kraljestvo pogrezne v spanje, iz katerega reši njo in vse kraljestvo kraljevič iz devete dežele, ki se vanjo zaljubi in jo poljubi.

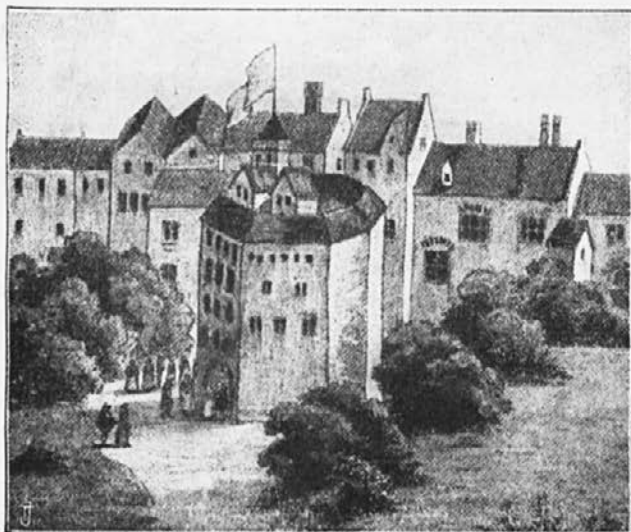
V. O gozdnih vilah in možičkih, o zvereh in razbojnikih.

VI. Babica konča svoje pripovedovanje, stemnilo se je, otroci se neradi ločijo od babice.

Shakespeareov oder.

Srečni časi za šefa gledališke opreme! Par desak, zastor, dva, če Bog da, in to je svet, res ves svet. Par desak: sijajne palače, mračni gradovi, hrupna bojišča, bajni logi, gluhe divjine, London, Benetke, Rim, Ciper, Češka, Ilirija, Egipt, zemlja, morje, začarani otoki . . . svet. Nič truda, nič troškov s prostorom, nič vkvarjanja z okolico, ki daj dejanju in nastopajočim osebam ustrezajoč okvir, primerno ubrano okrožje. Vse je pripravljeno, predstava se ta hip lahko prične!

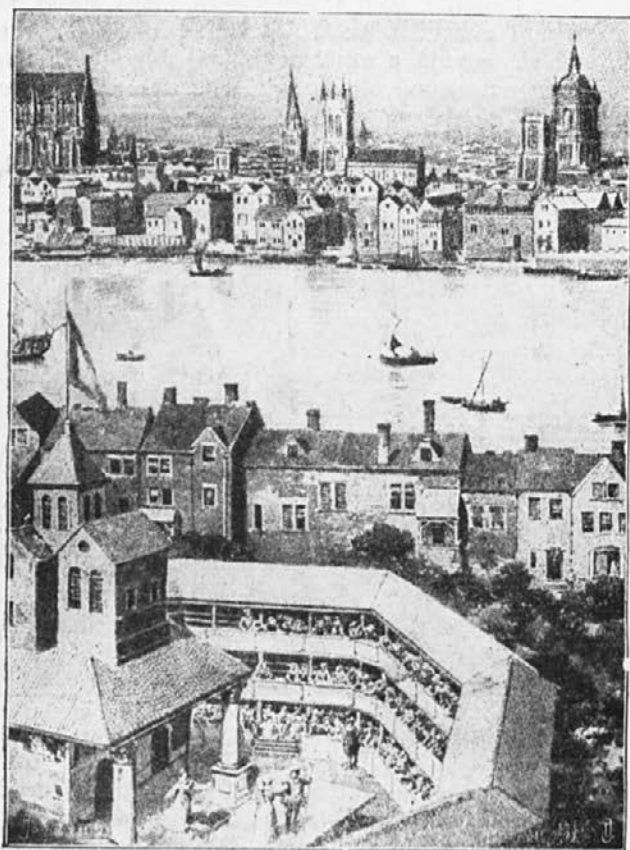

Gledališče Globe v Shakespeareovi dobi

Minuli časi, nepovratni, izgubljeni raji! Mi hočemo iluzijo resničnosti pred seboj, iluzijo hiše, iluzijo sobe in pohištva, iluzijo iluzoričnih svetov . . . Iluzija — samoprevara. Verjemi, človek modernik, ti, ki so atomi razpadli pred bistrino tvojega vida v milijarde kompliciranih vrtinčastih sistemov, verjemi, da je poslikano platno kamen, les, voda, gora in nebo . . .

Ali smo skromni mi dandanašnjiki! Z enim edinim prizoriščem smo zadovoljni, z enim edinim, bolj ali manj umetniško zamišljenim, bolj ali manj spretno postavljenim. In še to si damo vsiliti, siromaki fantazije. Bogat, razkošen je bil Shakespeareov publikum v primeri z nami. Za vsak prizor nešteto scen: kolikor parov oči — toliko sceničnih slik. Kdo

bi objel, kdo izmeril to preobilje svetov na tedanjem odru. Samo namigniti je bilo treba: svetel zastor v ozadju — dobro: dan torej, sijoča pokrajina, brezbrežnost obzorij, zastrtih z zlatimi zarjami; teman zastor — dobro: noč, preobočena z zvezdami, ali oblačna, brez žarka, polna groze, vabeča k umorom, krijoča zločine, ki se snujo; ali sanjava mesečina

Predstava v gledališču Globe

s tajinstvenimi meglami, tenčicami prosojnim vilam, z vrati, odprtimi v brezkončnost . . . Miza na tej strani odra — krčma; miza na oni strani — grajska dvorana. Ali samo napis: gozd, in zopet „drugje v gozdu“, in gledalec si ustvari gozd po svojem okusu in potrebi. Nihče se ne more pritoževati, da je oprema borna ali nedostatna; ti sam si kriv, če je borna in

nedostatna: zakaj imaš domišljijo brez kril, ko bi lahko letal? Zakaj hodiš ob berglah, neroda, ko bi lahko plesal in poskakoval, kakor svetopisemski kruljevec!

Srečni časi, srečni kraji: vse na notranjost, nič na zunanost, vse na središče, nič na obod: nič postranskega me ne sme odvracati od oseb, njih dejanja in govora. Daj mi jedro, lupino si ustvarim sam. Tako tisti samozavestni rod.

Mi nimamo več onih ustvarjajočih oči, ki bi slikale za pesnikom njegove osnutke. Materijalizem nas je priklenil na predmetnost in njej smo radovoljno usuznjeni tudi tam, kjer bi bili lahko svobodni tvorci, sotvorci vsaj, kakor so bili prednamci. Samo v stvarnost verujemo in se ne damo varati drugemu nego stvarini: in tako sprejemamo platno za kamen in les, za vodo, goro in nebo.

Sedim v loži in lovim z očmi oblake, ki se pode po ozadju; in gledam in ugibam, kedaj bom zopet ujel isto margo, in mislim na razsvetljevalca, ki muči oko svojega Ciklopa, da mu goni to enakomerno pojanje po gledališkem nebu... in hipoma se zavem, da nisem že pet minut videl junaka, da ne vem, kaj je govoril njegov tekmeč, kaj je storila heroína. Namen pa je bil, mojo pozornost osredotočiti, ne je odvrniti... Samo enkrat so me predstavili bežeči oblaki v veselje: tam, ko stoje samomorilci — in Liliom med njimi — pred božjo sodbo. Tam so nosili oblaki iz neskončnosti v neskončnost brezup, brezup, brezup ubogega človeštva.

Vem: k prvotnosti Shakespeareskega odra se naše gledališče ne vrne več. In vendar je goli naturalizem premagano stališče od tistega hipa, ko je prvič blisnilo spoznanje, da je vsa ta odrska iluzija res iluzija, prevara. Doba se izvija iz materijalizma, in oder, ki je slika sveta, se bo izvil iz stvarnosti, ki tvornost tlači, scenograf bo bolj naznačeval nego prikazoval, in občinstvo bo smelo zopet soustvarjati in sanjati s poetovimi sanjami.

O. Ž.

Gledališka kronika.

Uprava Narodnega gledališča je prejela sledeče publikacije:

Iz Zagreba: Kazališni list šte. 3. Vsebina: Bratska gostovanja. Svečana proslava 25-godišnjice otvorenja nove kazališne zgrade. Čestitke k opernom jubileju. Kazališne vijesti. Mesečni koledar kazališnih predstav. Kazališni koledar za rujan 1920. Kazališna sedmica. — Kazališni list šte. 4. Vsebina: More. Uspomen Edvardu Vojanu. Kazališne vijesti. Mirko Korolija: „Zidanje Skadra“. Čestitke opernom jubileju. Kazališna sedmica. — Hrvatska opera (1870.—1920.) O pedesetj godišnjici njezina vijeka izdala uprava Narodnoga kazališta. Naslovni list nosi sledečo laskavo poklonitev: „Dragom kolegi g. Juvančiču na uspomenu prigodom slovenskog glumačkog uspeha. 2./X. 1920. dr. Andrič.“

Iz Maribora: Zrnje šte. 1. Izdaja uprava Slovenskega narodnega gledališča. Ureja dr. Pavel Strmšek. Vsebina: Kovačev: Iz dnevnika. Dr. O.: Hinko Nučič, upravnik Slovenskega gledališča v Mariboru (s sliko). Milan Skrbinšek: Cankar na slovenskih odrih. Antun Ivanović-Mecger: Jubilej hrvatske opere. Hinko Nučič: Friderik Hebbel. Listnica uredništva.

Iz Pariza: Revue Yougoslave vse številke leta 1919. in 1920. — Ernest Denis, Professeur à la Sorbonne: Institut d' Etudes Slaves, Paris Centre de la Slavistique à l' Etranger. (25. številka publikacije Questions Contemporaines, ki jo izdaja Ligue des Universitaires Serbo-Croato-Slovenes, 9, Rue Michelet, Paris.

Iz Ljubljane: Maska, šte. 2. Vsebina: Ljubomir Micič: Leonid Andrejev. Anfisa. Ivan Koštiál: O enotni izgovarjavi slovenščine na odru. Stane Melihar: Dramatična šola v prošlem letu. Milan Skrbinšek: Moderna režija. F. B. Mali odri. France Bevk: Oton Župančič kot dramaturg (s sliko). Kritika. Hinko Vinčič: Dramska književnost. Vestnik.

Druga obletnica narodnega osvobojenja se je praznovala v opernem gledališču v Ljubljani dne 28. in 29. oktobra 1920. Prvi večer se je zbrala v Ljubljani bivajoča češka kolonija ter je v prisotnosti tukajšnjih vladnih, občinskih in drugih funkcionarjev v okusno okrašeni dvorani pod pokroviteljstvom gene-

ralnega konzula g. dr. Otakarja Beněša, ki je držal lep in pomemben nagovor, praznovala drugi god postanka češkoslovaške republike. Sodeloval je operni orkester Narodnega gledališča pod vodstvom g. kapelnika Balatke ter razni češki člani slovenske opere, med katerimi sta se posebno odlikovala primadona gna Richterjeva in operni tenorist g. Drvota. — Drugi večer se je po svečani otvoritvi z jugoslovansko narodno himno vprizoril Shakespearejev „Sen kresne noči“ z Mendelssohnovo glasbo.

Cene prostorom

Parter	Drama	Opera
Sedež I. vrste	24 K . . .	30 K
„ II. – III. vrste	20 „ . . .	26 „
„ IV. – IX. vrste	18 „ . . .	22 „
„ X. – XIII. vrste	14 „ . . .	18 „
Dijaško stojišče	3 „ . . .	3 „

Lože

Lože v parterju in		
I. redu za 4 osebe	100 „ . . .	140 „
Balkonske lože za 4 osebe	70 „ . . .	100 „
Nadaljne vstopnice v		
I. redu in parterju	20 „ . . .	25 „
Nadaljne vstopnice v		
balkonskih ložah	15 „ . . .	20 „

Balkon

Sedež I. vrste	15 „ . . .	18 „
„ II. – III. vrste	10 „ . . .	14 „

Galerija

Sedež I. vrste	7 „ . . .	8 „
„ II. – V. vrste	6 „ . . .	6 „
Stojišče	2 „ . . .	2 „

Vstopnice se dobivajo v predprodaji pri dnevni blagajni (**operno gledališče**) od 10. do pol 1. ure in od 3. do 5. ure proti 10 % povešku in na dan predstave pri blagajni za gorenje cene.

Med predstavo vstop ni dovoljen.

Ponatisk dovoljen
le z označbo vira.

Gledališki list izhaja vsak ponedeljek in prinaša poročila o repertoarju Narodnega gledališča v Ljubljani, vesti o gledališki umetnosti pri nas in drugod, kratke članke o važnejših dramskih in opernih delih in njih avtorjih. Sodelujejo: Fran Albrecht, Anton Funtek, Pavel Golia, Fran Govekar, Matej Hubad, Friderik Juvančič, Pavel Kozina, Alojzij Kraigher, Ivan Lah, Anton Lajovic, Ivan Prijatelj, Ivan Vavpotič, Josip Vidmar, Oton Župančič in dr.

TISKARNA UČITELJSKA TISKARNA V LJUBLJANI.